

מסובסד הוא 60 שקל, יחס המחירים בין ק"ג חלב בלתי מסובסד לבין ק"ג שומן הוא 1:16.7. לדעתי נותן חמ"מ היום ערך נמוך מדי לשומן, הן מבחינה טיפוחית והן מבחינה כלכלית. אם יישארו המיכסות מבוטאות כליטרים של חלב, ולא יהיו מיכסות שומן, תהיה הצדקה לשנות את היחס של חלב:שומן בחמ"ם.

בארצות הברית מסכמים את מבחני הפרים בערך דולרי לפי יחס חלב:שומן של 1:13. יחס זה נראה היום אופטימלי גם עבור ישראל, הן מבחינת הערכת מזונות וחשובים של יעילות הייצור והן מהבחינה הטיפוחית-כלכלית. אם אמנם נשנה את היחס, רצוי יהיה בהזדמנות זו לשנות גם את הבסיס. אין לבסיס חשיבות תיפעולית, אולם נדמה שפירסומים על בסיס 3.5% יעשו רושם טוב יותר למען הייצוא. הנוסחה:

ק"ג חמ"מ = ק"ג חלב $\times 0.545$ + ק"ג שומן $\times 13$
נותנת אכן חמ"מ על בסיס 3.5% שומן וביחס חלב:שומן של 1:13.

ספרות:

1. ר. ברענן 1984. מקדמים להשוואת חלב שונה ברכיביו. השדה ס"ד: 756.

אם אגודות ההזרעה תדענה מראש על הפסקת ההזרעות, הן יכולות לתכנן חופשות למזריעים בהתאם ולחסוך מאות ימי עבודה של מזריעים וימי נסיעה של מכוניות. הרפתנים יהיו חופשיים מחיפוש דרישות ומהמלטות במשך 3 שבועות. ובנוסף לכך תגדל התנובה ויעלה אחוז ההתעברות, ואפילו יאוזן יותר ייצור החלב במשך השנה, כי השפל בייצור הוא באוקטובר ולא ביולי.

ק"ג חמ"מ

המונח ק"ג חמ"מ הוא קיצור של ק"ג חלב מתוקן ל-3.3% שומן ולפי יחס המחיר ק"ג חלב: ק"ג שומן של 1:10. לעומת זאת, היחס הקלורי הוא 1:13, והיחס הקלורי הטיפוחי הוא 1:15, כי הגדלה גנטית של 0.1% שומן מלווה בהגדלה של 0.03% חלבון (1).

בעבר היה יחס המחירים חלב:שומן קטן מ-1:10 וחמ"ם היווה פשרה בין הערך הכלכלי הקיים והחזוי. בגלל מיכסות החלב, היחס הכלכלי האמיתי הוא גדול מ-1:10. לדוגמה, כאשר מחיר ליטר חלב הוא 100 שקל, ק"ג שומן הוא 1,000 שקל ומחיר ליטר חלב בלתי

נתוני משקל הגוף בספר העדר

עוזי לוי, ה.מ.ב.

העבודה היחידה בנושא זה, עד כמה שידוע לנו, חוברה בזמנו על ידי ראובן ברענן. לאור העניין המתעורר בקשר לנושא, אנו מפרסמים מחדש את מאמרו של ראובן ברענן כפי שהובא ב"השדה" חוברת ח', שנת 1966. ידועים לנו משקים מועטים בלבד המבצעים שקילה מסודרת בעדר של בקרם כדי לשמש מעקב ובקורת על ההזנה, התנובה והפוריות. נדמה, שהסיבה העיקרית לקשיים בשקילה מסודרת של הפרות מקורה בהיות המאזניים מיועדות לשקילת הפרות בעת מכירתן ואינן ערוכות לשקילה מהירה ומסודרת של הפרות והעגלות המיועדות לרביה.

שנים רבות מבצעים אנו מעקב ורישום אחר ביצועי הפרות בעדר הישראלי ואוספים נתונים המתייחסים לתנובה, פוריות, בריאות והזנה. הנתונים הנאספים והנרשמים ברפת – ובחלק גדל והולך של משקים באמצעות מחשב – באים לסייע בקבלת החלטות חשובות: ברמת העדר המשקי מדובר בתיכנון המנה, בירור, קביעת מועד ההזרעה ותיכנון כלכלי; ברמה הארצית משמשים אותם נתונים את מערכת הטיפוח במשך השנים הודגשו ביתר שאת הנושאים האמורים, אך לא הודגש כלל גורם חשוב נוסף, שישנו קשר לכל אחד מן הנושאים הללו והוא, משקל הגוף של הפרה.

בצורות הזנה וממשק שונים, לפי תחלובות וברמות ייצור חלב שונות.

שקילה ודיווח נתונים

בכוונתנו לפנות אל המשקים כדי לבדוק את מידת העניין שיש בנושא.

אין כוונה להגיע לבקורת מסודרת ומחייבת של משקל הגוף כפי שזה נעשה ביחס לחלב. אולם, והיה ומשק ממילא שוקל את פרותיו למטרות ניהול והזנה, נבקשו לדווח את נתוני המשקל ביומן האירועים גם לספר העדר.

בשלב הראשון דרושות לנו עבור ספר העדר נתונים על שקילת בהמות במועדים הבאים, לפי סדר חשיבותם:

1. פרות שהמליטו, עד שבועיים אחרי המלטות,

2. פרות לפני הזרעה,

3. עגלות בהזרעה ראשונה,

4. וולדות, יום יומיים אחר הולדתן (עגלות בלבד).

בעתיד הקרוב נעביר שאלון קצר בין המשקים לשם קבלת מושג בקשר לנכונות המשקים לשקול פרות באופן מסודר. מן הראוי לציין שאנו נמצאים בקשר עם יצרני מאזניים, במטרה להנחותם, לגבי הדרישות העתידיות למאזניים אלקטרוניות לרפת. מצדם היצרנים מוכנים לשתף פעולה, אך רק במידה ויתברר להם שיהיה שוק לפיתוח המוצר שלהם. את זאת נוכל לדעת טוב יותר אחרי קבלת תגובה מהמשקים.

נשמח לשמוע תגובתכם לרעיון בכללותו מעל דפי "משק הבקר והחלב" וגם באמצעות השאלון אותו נפיץ בקרוב.

התארגנות לשקילה קבועה ושיטתית תחייב למקם את מערכת השקילה בשבילי הגישה למכון החליבה או ביציאה ממנו.

בעתיד יש לצפות להתקנת מאזניים אלקטרוניות הכוללות זיהוי אוטומטי של הפרות בחלק הקדמי של במת החליבה. כך שהפרות תישקלנה באופן קבוע עם יציאתן מביתן החליבה.

בהמשך אזכיר מספר נקודות שיש להן חשיבות בקשר למשקל הגוף.

1. ביחס לבהמה בודדת:

שינויי משקל ביחס לרמת התנובה בחלק הראשון של התחלובה, שינויים במשקל הגוף עקב מחלה, דרישה או נצילות מזון לקויה, קביעת מועד אופטימלי להזרעת עגלות.

2. לגבי קבוצה של פרות:

שינויי משקל חריגים ביחס לממוצע קבוצתי, ממוצעי משקל קבוצתיים – שינויים תקופתיים לביקורת הזנה. שינויי משקל בקבוצה ביחס לייצור חלב.

3. השלוחה והעדר

סיכומי אינוונטר בק"ג בשר, נתונים השוואתיים של רמת הקבוצה והעדר.

4. ברמה הארצית

מבחני פרים, הפרשי משקל ממוצעים של בנות הפרים במועדים קבועים (לאחר המלטה, לפני הזרעה, ביובש).

סיכומים השוואתיים, סיכומים ארציים וניתוח של מגמות ושינויים במשקל הגוף

משקל גוף של פרות פריזיות-ישראליות*

ראובן בר-ענן, המחלקה לבקר, שה"מ

במסגרת סקר על המיתאם בין מבחני הצאצאים למהירות הגדילה של העגלים לבין מבחני הצאצאים למשקל גוף של הפרות – נענו 14 משקים גדולים והסכימו לשקול מדי שנה ב־1 באוקטובר את כל הפרות שבעדריהם. בשקילות, חילקנו את הפרות ל־4 קבוצות ראשיות, לפי מספר התחלובות: מבכירות, המלטה ב', המלטה ג' ומבוגרות; כן חולקה כל